

Uudenmaan ELY-keskuksen strategia 2020 – 2023

Tina Kristiansson,
ympäristösuunnittelija
Vantaan kaupunki, ympäristökeskus
20.10.2022

Ilmiöt

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksella tarkoitetaan maailmanlaajuisia ilmaston lämpenemistä, joka johtuu hiilidioksidin, metaanin ja muiden kasvihuonekaasujen määrän kasvusta ilmakehässä.

Kasvihuonekaasuista tärkein on hiilidioksidi. Sitä muodostuu erityisesti kivihiilen, öljyn ja maakaasun käytöstä. Pääkaupunkiseudulla kasvihuonekaasuja syntyy eniten lämmityksestä, sähkönkulutuksesta ja liikenteestä.
(lähde: [HSY](#))

Väestön keskittyminen

Uusimaa kasvaa joka vuosi lähes 20 000 uudella asukkaalla eli pienen suomalaisen kaupungin verran. Viimeisten vuosien aikana väestönkasvu on ollut jopa Tilastokeskuksen ennusteita nopeampaa. Suurin kasvu on tullut maan sisäisestä muuttoliikkeestä. Kasvun syitä voi etsiä käynnissä olevista muutostrendeistä kuten kaupungistumisesta, hyvistä liikenneyhteyksistä ja maahanmuutosta.

Väestönkasvu jakautuu kasvavalla Uudellamaalla sisäisesti hyvin epätasaisesti. Viimeisten vuosien aikana väestö on kasvanut noin puolessa ja vähentynyt noin puolessa Uudenmaan kuntia. (lähde: [Uudenmaan liitto](#))

Työn murros

Työn murroksen ajureita ovat mm. globalisaatio, väestön ikääntyminen ja digitalisaatio. (lähde: [Valtioneuvosto](#))

Yksi työn murrokseen liittyvä ongelma on työvoiman heikko *kohtaanto*: samaan aikaan ilmenevät rekrytointiongelmat ja rakennetyöttömyys.

Ilmastonmuutos

Kasvihuonekaasujen päästöjen vähentäminen

Hiilivarastojen ja -nielujen ylläpito ja lisääminen

Varautuminen ja sopeutuminen ilmastonmuutoksen vaikutuksiin

Syntyvien liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen alueella

Hiilidioksidipäästöjen vähentäminen

Energiakriisin vaikutukset:

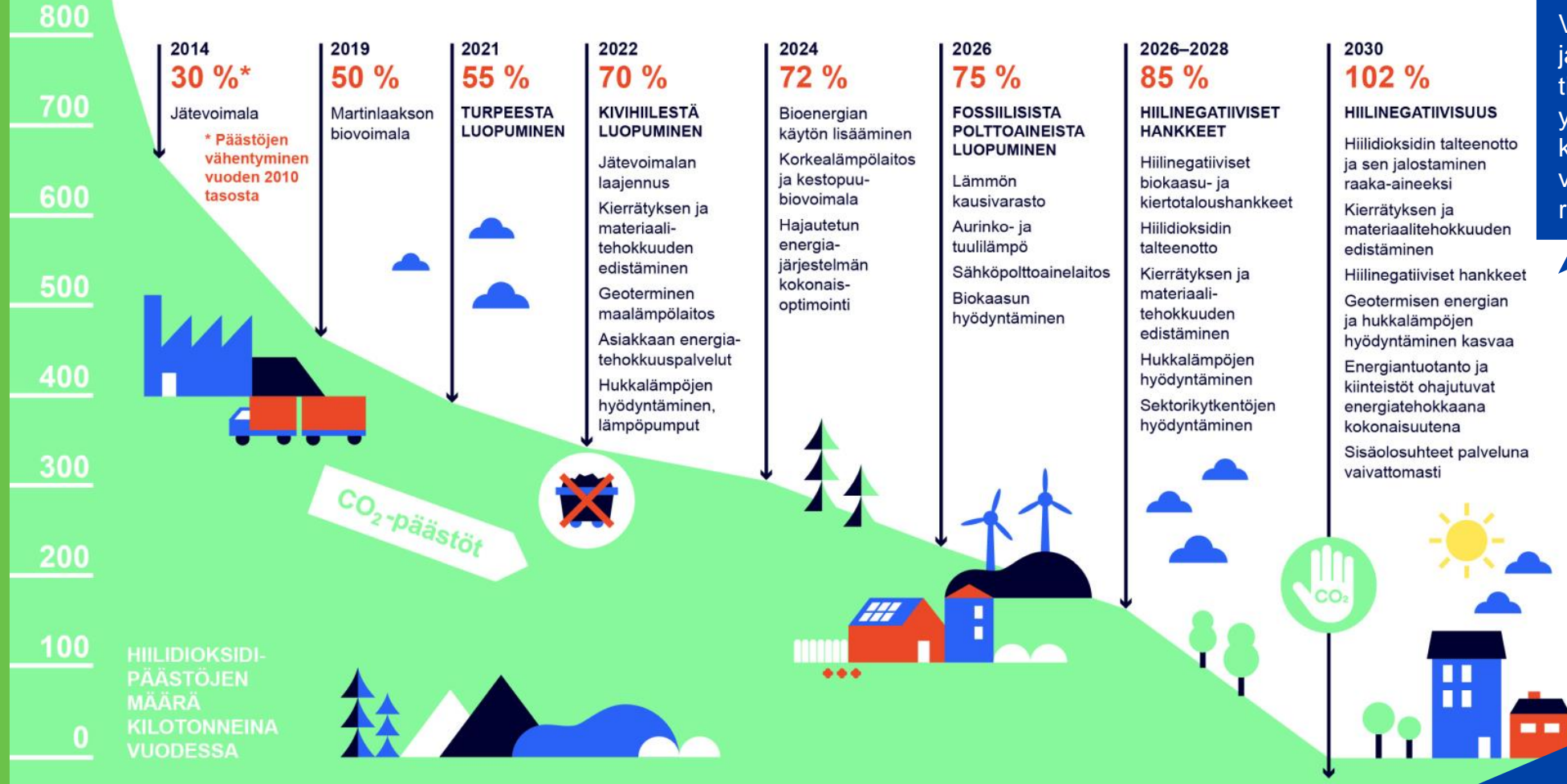
- Tulevana talvena Vantaalla joudutaan mahdollisesti korvaamaan maakaasua enemmän päästöjä aiheuttavilla polttoaineilla kuten kivihiili ja öljy. Se tulee näkymään päästöjen kasvuna.
- Vantaan Energia oli jo luopunut kivihiilestä, mutta on valmis käynnistämään kivihiilivoimalan pakkasilla. Pidemmällä tähtäimellä toki etenevät kohti hiilinegatiivisuutta kunhan investointiohjelmaa saadaan toteutettua. Uudet innovatiiviset hankkeet tarvitsevat myös julkista rahoitusta.
- Yksityisautoilun ja raskaan liikenteen päästöjen ohjaamisesta puuttuu vaikuttavia nopeita työkaluja (esim. ruuhkamaksu). Ohjataan vain pehmeillä keinoilla kuten parantamalla joukkoliikenteen ja pyöräilyn ja kävelyn edellytyksiä.

Hiilineutraali energia (2/2)

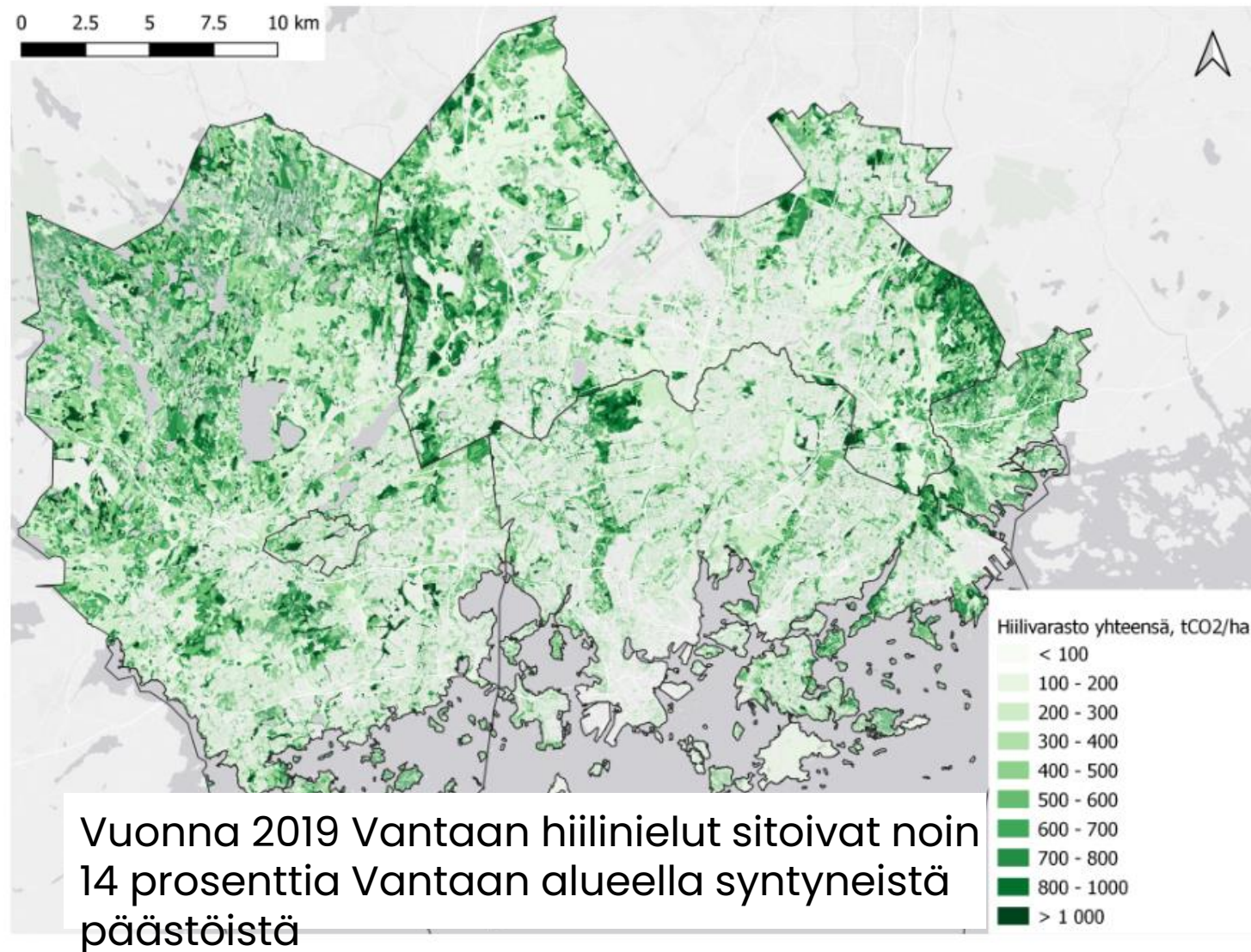
KOHTI HIILINEGATIIVISTA ENERGIAJÄRJESTELMÄÄ

Vantaan Energia ja kaupunki tiivistävät yhteistyötä kehittämällä uusia vähäpäästöisiä ratkaisuja

Hiilen sidonnan ja hiilivarastojen lisääminen

- Hiilinieluja voidaan varjella maankäytön ratkaisuilla.
- Toimenpiteet on viime kädessä kuntien vastuulla ja voivat tehdä siinä paljon.
- Kasvukeskuksissa hiilen sidonnan lisääminen on hankalaa. Asiaa tulee tarkastella laajemmin kuin kunnan alueena.
- Vihertehokkuusmääräyksellä tavoitellaan viihtyisää ja vihreää elinympäristöä, mutta vihertehokkuus on tärkeää myös hiilidioksidin sitomisen kannalta. Vantaalla vihertehokkuusmääräys käytössä kaikissa kaavoissa.

Kuva 5. Kokonaishiilivarastojen sijoittuminen tarkastelualueella.

Ilmastonmuutokseen varautuminen

- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen keskeinen haaste on epävarmuus muutoksen tarkoista vaikutuksista ja niiden kohdentumisesta.
- Kunnissa on aliresursoitu ja osaaminen ei vastaa ihan tarpeita.
- Joissain asioissa kuten Hulevesien hallinnassa ollaan edetty kohtuullisesti,
 - Uudisrakennuksen rakennuslupaa käsiteltäessä rakennusvalvonta katsoo, että tontin ja rakennuksen kuivatusjärjestelmät toimivat oikein, ja että ne ovat yhteensopivia alueellisen hulevesijärjestelmän kanssa. Kiinteistöillä hallitaan ja viivytetään hulevesiä.
- MUTTA muiden ilmastovaikutusten osalla odotetaan katastrofia, joka laukaisee toiminnan.
 - Vielä konkretisoitumaton uhka on helppo sivuuttaa. Sinänsä inhimillistä.
- Riskien hallinnan kannalta keskeistä on miettiä sekä riskin suuruutta, että sen ennakoitua toistuvuutta. Paikallisia sopeutumistarpeita kartoitettaessa onkin tärkeää miettiä, mikä on alueellisesti siedettävä riskitaso. Sopeutumistarpeiden tunnistaminen mahdollisimman varhain antaa aikaa reagoida ja kartoittaa eri vaihtoehtoja, sekä jakaa kustannuksia pidemmälle aikavälille. Jo olemassa olevien rakenteiden suojaaminen on sen sijaan hankalampaa.
-

Ilmiöön liittyvien liiketoimintamahdollisuuksien hyödyntäminen

- Uutta ilmastonmuutoksen hillintään pyrkivää liiketoimintaa on syntynyt niin teknologiaratkaisujen, koulutuksen ja konsultoinnin, energiansäästön, uusiutuvan energian, jätehuollon, rakentamisen kuin sähköisten palveluidenkin sektoreilla. Esimerkiksi energiatehokkuus on tuonut monelle liiketoimintaa
- Kiertotalousliiketoiminnan ja asutuksen yhteensovittamisessa on esiintynyt konflikteja (esim. Vantaan Kiila).
- Kunnan rooli yleensä (ilmasto)liiketoiminnan edistäjänä on vieläkin hakusessa. Eurot ohjaa vielä liiaksi päästöintensiivisiin ratkaisuihin.
- Ilmastoliiketoiminnan edellytysten parantaminen kunnan alueella tulee nähdä laajasti peilaten kunnan ohjauskeinoihin (kaavoitus, maankäyttösopimukset, tontinluovutus, hankinnat, alustatalous jne.).

Mitä Uudenmaan ELY ja toisaalta oma organisaatiosi voisivat tehdä nykyistä paremmin, että päästäisiin lähemmäksi tavoitteiden toteutumista?

Kaupungissa:

- Pitäisi tunnistaa kohteet, joissa resurssien puute estää tai hidastaa ilmastotoimien toteuttamista ja resursoida niihin.
- Investointien budjetteja tulisi kasvattaa, jotta on mahdollista hankkia ilmastoystävällisempiä laitteita tai rakennuksia tms.
- Kustannusraja per vähennetty CO2 tonni tietysti tulee kuitenkin määritellä. Osaamista ja tietoisuutta tulee kasvattaa ja ylläpitää. Johdon ja strategian tuki on tärkeää ylläpitää ja lisätä.

ELY:

- Kestävän liikkumisen infra ja joukkoliikennepalvelut
- Ilmastotavoitteita edistävien toimien rahoittaminen
- Ilmastovaikutusten arviointi ja huomioiminen
- Ilmastokestävän maankäytön edistäminen
- Ilmastotietoisuuden lisääminen

Kiitos!